

AKRABA EVLİLİĞİ

Dr. Arif ÖZEL x
Dr. Asuman GÜRAKSIN xx
Dr. Talat EZMECİ xxx
Y. HEM. Nazlı HACIALİOĞLU xxxx

ÖZET :

Bu araştırmada Erzurum ili sağlık kurumlarında normal veya müdahaleli doğum yapan 6321 kadından 3583'ünün akraha evliliği sıklığı ve sonuçları sunulmuştur.

Anket uygulanan kadınların yüzde 88.14'ü 20-39 yaş arasında, yüzde 57.21'i ilkökul ve üst eğitim görmüş ve yüzde 21.71'inin eşleri ile akraba oldukları tespit edilmiştir. bu kadınlardan yüzde 0.44 ünde, eşlerinin yüzde 0.58 inde ve akrabalarının yüzde 3.48 inde doğuştan fiziki sakatlığı bulunluğu, yeni doğan çocukların yüzde 0.60'ının fiziki sakatlığı olduğu gözlenmiştir.

Akraba evliliği sıklığının diğer araştırma sonuçları ile benzer olduğu yeni doğan çocukların doğuştan sakat doğma oranlarının en fazla sakat annelein çocuklarında görüldüğü saptanmıştır.

GİRİŞ ve AMAÇ :

Ülkelerin ve bölgelerin sağlık düzeyinin saptanması, sağlık hizmetlerinin planlanması, sağlık sorunlarının ve önceliklerin belirlenmesi, sunulan hizmetlerin değerlendirilmesi, elde güvenilir veriler bulunması ile olasıdır.

Yapılan incelemelere göre; gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin sağlık yönünden en önemli farkları, gelişmekte olan ülkelerde sağlık düzeyi ölçütlerine ait güvenilir veriler bulunmamasıdır.

x Atatürk Üniv. Tıp Fak. Halk Sağlığı Anabilim Dalı Bşk.

xx Atatürk Üniv., Tıp Fak. Halk Sağlığı Öğr. Üyesi

xxv Atatürk Üniv. Tıp Fak. Halk Sağlığı Araş. Gör.

xxxx Atatürk Üniv. Tıp Fak. Halk Sağlığı Uz. Hem.

Dünya sağlık örgütü (D.S.Ö.) uzmanlar komitesinin "Anne, fôtüs ve yenidoğan" için belirlediği risk faktörleri içinde "Anne Baba akrabalığı" yani akraba evlilikleri önemli bir yer tutmaktadır(1).

Akraba evlilikleri, tarihin çok eski devirlerinden beri yapıla gelmektedir. Bu tip evlilikler için toplumların çok değişik değer yargıları olduğu bilinmektedir.

Çeşitli dinlerde akraba evlilikleri ile ilgili kurallar vardır. İki büyük din Müslümanlık ve Hıristiyanlık evlenme engelleri arasında yakın hısımlığa büyük önem verirler. Ortadoks kilisesi hukuki prensip olarak yedinci dereceye kadar kan hısımlığı arasında da evlenmeye izin vermez. Katoliklerdeki ikinci derece kuzen evlilikleri özel bir izine bağlıdır(2).

İslam hukukunda evlenme yasağı, Kur'an da Nisa suresinin 23. ayetinde belirtilmiştir. Bu surede alınmayacak kadınları şöyle sıralamıştır. "Analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, karılarınızın anaları, kendileri ile zıfıf olduğunuz karılarınızın yanınızdaki kızları ile evlenmek size haram kılınmıştır".

Medeni kanunun hısımlıktan doğan evlenme yasağı ile Kur'an daki yasaklar arasında süt ana ve süt kardeşler dışında esoaslı bir ayrılık yoktur(2).

Dünyanın pek çok yerinde yok denecek kadar azalmasına karşın bazı Asya ülkelerinde ve İslam ülkelerinde halen sıklıkla yapıldığı bilinen akraba evlilikleri ülkemizde de yaygın olan bir evlilik çeşididir(2).

Batının sanayileşmiş ülkelerinde bu yüzyılın başından itibaren akraba evliliklerinde bir düşme gözlenmektedir. Bu azalma evvela sanayileşmiş bölge ve merkezlerde başlamış, daha sonra uzak kırsal alanlara kadar yayılmıştır(3).

Erzurum ve yöresinde sanayileşme giderek daha hızlı gelişmekte, kırsal alanlardan göçler ve hızlı nüfus artış nedeni ile kent nüfusu hızla artmakta, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel alanda büyük değişimler olmaktadır.

Risk faktörleri içinde önemli yeri olan "Anne-Baba Akraba Evliliği" ve buna bağlı doğuştan sakatlıklar günümüzün aktüel konuları arasındadır.

Amacımız Erzurum'da akraba evliliği sıklığını ve yeni doğumlarda doğuştan sakatlık durumunu ortaya koyarak bu alanda daha ileri araştırma yapacaklara yardımcı olacak veriler tespit etmektir.

MATERYAL ve METOD :

Bu inceleme Erzurum ili merkezindeki yataklı tedavi kurumlarından Mareşal Fevzi Çakmak Askeri Hastanesi hariç Erzurum ili devlet hastanesi (Numune hastanesi), Sosyal Sigortalar kurumu hastanesi ve Atatürk Üniversitesi

Araştırma hastanesi doğum kliniklerinde 1 Ocak 1987-31 Aralık 1987 tarihleri arasında normal ve müdahaleli doğum yapan kadınlarla görüşmecisi kullanarak anket uygulama yöntemi ile yapılmıştır.

Anket sonuçları bölgede yaşayan kadınların demografik özelliklerinin tespiti açısından biraz geniş tutulmuş ancak bu yazıda yalnız akraba evliliği ile ilgili bölüm incelenmiştir.

Diğer bilgiler bir başka yazıda verilmeye çalışılacaktır.

Anket formunun başlangıçta bu sağlık kurumlarının doğum kliniklerinde çalışan hemşire ve ebeler tarafından doldurulması planlanmış, bunun için evvela kurum amirleri ile ve doğum klinik şefleri ile görüşülerek gerekli izin alınmış daha sonra bu kliniklerde görevli hemşire ve ebelere araştırmanın önemi, amacı ve anket formunun nasıl doldurulacağı hakkında eğitim yapılarak işbirliğini yapmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak uygulama başladıktan sonra hemşire ve ebelerin yoğun olması nedeni ile anket formlarını istenilen şekilde dolduramadıkları gözlenmiştir. Bunun üzerine anabilim dalımızda görevli yüksek hemşirelik okulu mezunu bir personelimize gerekli eğitim yapılarak her gün (mesai günleri) bu sağlık kurumlarına giderek doğum yapan kadınlarla bizzat görüşülerek anket formları doldurulmuş ve yeni doğan çocuk muayene edilerek istenen bilgiler kaydedilmiştir.

Bu çalışmada en önem'i aksaklık Cumartesi-Pazar ve Bayram tatil günlerinde doğum yapıp erken taburcu olan kadınlarla görüşme yapılamaması olmuştur.

Toplanan bilgiler üniversitemiz Bilgi İşlem Merkezinde bilgisayara yüklenerek, buradan bulgular bölümünde sunulan tablolar elde edilmiştir.

BULGULAR :

Bu araştırma, Erzurum Numune hastanesi, Erzurum Sosyal Sigortalar Kurumu hastanesi ve Atatürk Üniversitesi Araştırma hastanesi doğum kliniğinde 1 Ocak 1987-31 Aralık 1987 tarihleri arasında yatarak normal ve müdahaleli doğum yapan 6321 kadından 3583 ü ile görüşme yapılarak ve yeni doğan çocuklar muayene edilerek anket uygulama yöntemi ile yapılmıştır.

Elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Anket uygulanan kadınların yaş gruplarına göre dağılımları Tablo-1'de gösterilmiştir.

Anket uygulanan kadınların eğitim düzeylerine göre dağılımları Tablo-2'de gösterilmiştir.

Tablo-1 Anket uygulanan Kadınların Yaş Gruplarına Göre Sayı ve Yüzdeleri

Yaş Grupları	Anket uygulanan kadınların	
	Sayı	Yüzde
14	4	0.11
15-19	336	9.38
20-24	1305	37.42
25-29	1008	27.13
30-34	538	15.02
35-39	307	8.57
40-44	71	1.98
45-49	8	0.22
50	3	0.08
Cevapsız	3	0.08
TOPLAM	3583	100.00

Tablo-2 Anket Uygulanan Kadınların Eğitim Düzeylerine Göre Sayı ve Yüzdeleri

Eğitim Düzeyleri	Anket Uygulanan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Okuryazar değil	1425	39.77
Okuryazar	114	4.02
İlk	1595	44.52
Orta	138	3.85
Lise	276	7.70
Cevapsız	5	0.14
TOPLAM	3583	100.00

Anket uygulanan kadınların ölen çocuklarında sakatlık ve sakatlığın oluş şekli Tablo-4 ve 5'te gösterilmiştir.

Tablo 4- Anket Uygulanan Kadınların Ölen Çocuklarının Sakatlık Durumuna Göre Dağılımı

Ölen Çocuklarda Sakatlık	Anket Uygulanan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Vardı	20	0.56
Yoktu	1102	30.75
Bilmiyor	5	0.14
Gereksiz	2456	68.54
TOPLAM	3583	100.00

Tablo 5- Anket Uygulanan Kadınların Ölen Sakat Çocuklarının Sakatlığının Şeklini Gösterir Dağılımı,

Ölen Sakat Çocuğun Sakatlığı	Ölen Sakat Çocuk	
	Sayı	Yüzde
Doğuşan	16	80.00
Sonradan Olma	4	20.00
TOPLAM	20	100.00

Anket Uygulanan kadınların yaşayan çocuklarında sakatlık ve bu sakatlık oluş şeklini gösterir tablolar aşağıdadır.

Tablo 6- Anket Uygulanan Kadınların Yaşayan Çocuklarının Sakatlık Durumlarının Dağılımı

Yaşayan Çocuklarda Sakat Olan	Anket Uygulanan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Var	36	1.00
Yok	1214	33.88
Gereksiz	2533	65.12
TOPLAM	3483	100.00

Tablo 7- Anket Uygulanan Kadınların Yaşayan Çocuklarının Sakatlığının Şeklini Gösterir Dağılımı.

Yaşayan Sakat Çocuğun Sakatlığı	Yaşayan Sakat Çocuk	
	Sayı	Yüzde
Doğuştan	28	77.80
Sonradan Olma	8	22.20
TOPLAM	36	100.00

Anket Uygulanan kadınların bu çocuğa gebe iken düşük yapma teşebbüs ve sonucunu gösterir dağılım aşağıdadır.

Tablo8- Anket Uygulanan Kadınların Bu Çocuğu Gebe İken Düşük Yapmaya Teşebbüs Edip Etmediğine Göre Dağılımı

Bu çocuğu Gebe İken Düşüğe Teşebbüs	Anket Uygulanan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Etmış	159	4.44
Etmemiş	3419	95.42
Cevapsız	5	0.14
TOPLAM	3583	100.00

Tablo 9- Anket Uygulanan Kadınların Düşük Yapmaya Teşebbüs Edenlerin Teşebbüs Sonucunu Gösterir Dağılımı

Düşük Yapmaya Teşebbüs Sonucu	Düşük Yapmaya Teşebbüs Eden Kadın	
	Sayı	Yüzde
Kanama	19	11 95
Ateş	45	28 30
Diğer	49	30 81
Hatırlamıyor	41	25 79
Tevapsız	5	3 14
TOPLAM	159	100 00

Anket uygulanan kadınlarda, eşlerinde ve akrabalarında sakatlık olup olmadığını gösterir tablolar aşağıdadır.

Tablo10- Anket Uygulanan Kadınların Sakatlığının Olup Olmadığına Göre Dağılımları

Kadının Sakatlığı	Anket Uygulanan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Var	16	0 45
Yok	3574	99 47
Cevapsız	3	00 08
TOPLAM	3583	100 00

Tablo 11- Anket Uygulanan Kadınların Eşlerinde Sakatlığın Olup Olmamasına Göre Dağılımları

Kadının Eşinin Sakatlığı	Anket Uygulanan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Var	21	0 59
Yok	3559	99 33
Cevapsız	3	0 08
TOPLAM	3583	100 00

Tablo-12 Anket Uygulanan Kadınların Akrabalarından Sakat Olup Olmadığına Göre Dağılımları

Kadının Akrabalarından Sakat	Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Var	125	3 49
Yok	3458	96 51
TOPLAM	3583	100 00

Anket uygulanan kadınların alışkanlıklarına göre dağılımları tablo-13'tedir.

Tablo 13- Anket Uygulanan Kadınların Alışkanlıklarına Göre Dağılımları

Kadının alışkanlığı	Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Sigara İçer	149	4 16
İlaç İçer	2	0 06
Gereksiz	3432	95 78
TOPLAM	3583	100 00

Anket Uygulanan kadınların eşleri ile akraba olup olmadıklarını ve akraba olanlarda yakınlık derecesini gösterir dağılımlar aşağıdadır.

Tablo14- Anket Uygulanan Kadınların Kocası ile Akraba Olup Olmadığına Göre Dağılımları

Kocası İle Akrabalığı	Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Var	778	21 71
Yok	2805	78 29
TOPLAM	3583	100 00

Tablo 15- Anket Uygulanan Kadınların Akraba Olup Eşleri İle Yakınlık Derece-leri Durumunu Gösterir Dağılım

Kocası İle Yakınlık Derecesi	Eşleri İle Akraba Olan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Amca Oğlu	166	21 34
Dayı Oğlu	135	17 35
Hala Oğlu	113	14 52
Teyze Oğlu	123	15 81
Uzak Akraba	232	29 82
Bilmiyor	9	1 57
TOPLAM	778	100 00

Tablo 16- Anket Uygulanan Kadınların Sakat Olan Akrabaları İle Yakınlık Derecelerini Gösterir Dağılımı

Akrabaları İle Yakınlık Derecesi	Akrabalarında Sakat Olan Kadınların	
	Sayı	Yüzde
Amca	11	8 00
Dayı	5	4 00
Anne	4	3.20
Hala	2	1 60
Baba	7	5 60
Kardeş	46	38 80
Diğer	50	40 00
TOPLAM	125	100 00

Anket Uygulanan Kadınların bu doğumları İle İlgili bilgileri aşağıdadır.

Tablo 17- Anket Uygulanan Kadınların Doğurdukları Çocukların Canlı Yada Ölü Olma Durumlarına Göre Dağılımları

Doğan Çocuk	Doğum Yapan Kadın	
	Sayı	Yüzde
Canlı	3484	95 95
Ölü	147	4 05
TOPLAM	3531	100 00

Tablo 18- Yeni Doğan Çocukların Doğum Pozisyonlarına Göre Dağılımları

Doğuş Pozisyonları	Doğan Çocukların	
	Sayı	Yüzde
Başla Geliş	3181	87 61
Yüzle Geliş	14	0 39
Makat Geliş	86	2 36
Kol Geliş	17	0 47
Barak Geliş	45	1 24
Diğer	388	7 93
TOPLAM	3631	100 00

Tablo 19- Yeni Doğan Çocukların Doğumun Yapılış Şekline Göre Dağılımları

Doğumun Nasıl Yapıldığı	Doğan Çocukların	
	Sayı	Yüzde
Normal	2902	79 93
Forsepsle	4	0 11
Vakkumla	24	0 65
Sezeryanla	313	8 62
Epizyotomi	382	10 52
Diğer	6	0 16
TOPLAM	3631	100 00

Tablo 20- Yeni Doğan Çocukların Sakatlık Durumlarına Göre Dağılımı

Çocuğun Sakatlığı	Doğan Çocukların	
	Sayı	Yüzde
Var	22	0 61
Yok	3609	99 39
TOPLAM	3631	100 00

Tablo 21- Doğumun Oluş Şekline Göre Yeni Doğanlarda Sakatlık Dağılımı

Doğumun Oluş Şekli	Yeni Doğan Sakat	
	Sayı	Yüzde
Normal	13	95.90
Forsepsle	—	—
Vakkum	3	13.64
Sezeryan	—	—
Diğer	6	27 27
TOPLAM	22	100 00

Tablo 22- Sakat Doğan Çocuğun Saskatlık Tiplerine Göre Dağılımları

Çocuğun Sakatlığı	Sakat Doğanların	
	Sayı	Yüzde
01	1	4.54
02	1	4.54
02	1	4.54
04	4	18.18
05	2	9.10
06	1	4.54
20	9	40 90
22	1	4.54
Diğer	1	4 54
TOPLAM	22	100 00

TARTIŞMA :

Bu bölümde bulguların analizini ve bu konuda yapılan araştırma sonuçları ile karşılaştırılmasını yapmaya çalışacağız.

Yaş :

Anket uygulanan kadınların en fazla 20-24 yaş grubunda olduğu (yüzde 36.42) gözlenmektedir. Bu evlenmelerin erken yaşta olduğunun belirtisidir.

Eğitim :

Anket uygulanan kadınların yüzde 39.77 sinin okur yazar olmadığı, en çok yüzde 44.52 sinin ilkökul eğitimi olduğu gözlenmektedir.

1— İstanbul'un Çobançeşme bölgesinde yaşayan kadınların sosyo ekonomik ve soyo-kültürel durumları ile ilgili bir çalışmada; kadınların eğitim durumu okur-yazar olmayan yüzde 30.3, ilkökul mezunu yüzde 45.7 olarak belirtilmiştir(4).

2— Devlet İstatistik Enstitüsü (D.İ.E) 1980 Yılı verilerine göre ülkemizde kadın nüfusun yüzde 35.32 si erkek nüfusun yüzde 20.01 i, okur yazar değildir. Aynı kaynağa göre kadınların yüzde 31.42 si, erkeklerin yüzde 44.18 i ilkökul eğitimi gördükleri belirtilmektedir. (5).

3— Özel , Erzurum ilinde yaptığı bir araştırmada kadınların yüzde 47.8 inin okur-yazar olmadığı ve yüzde 32.1 inin okur-yazar olduğunu tespit etmiştir. (6). Bu duruma göre araştırma kapsamına alınan kadınların eğitim düzeyleri İstanbul'daki çalışmaya ve Devlet İstatistik Enstitüsü (D.İ.E) verilerine göre biraz düşük olduğu ÖZEL'in 1980 deki bulgularına göre okur-yazar oranında artma olduğu görülmektedir.

Akrabalık :

4— Anket uygulanan kadınların eşleri ile akraba olup olmadıkları ve akraba olanların yakınlık derecelerini gösterir dağılımlar tablo 14,15'de göstermiştir. Gözlendiği gibi anket uygulanan kadınların yüzde 21.71 i eşleri ile akrabadır. Bu akrabalığın yüzde 69.02 si birinci derecede (amcaoğlu, dayıoğlu teyzeoğlu gibi) akraba evliliğidir.

Kadınların alışkanlık durumları tablo 13 te belirtildiği gibi yüzde 4.16 sı sigara içmekte yüzde 0.06 sı ilaç kullanmakta ilaç aldığını söyleyenler bunu herhangi bir hastalığı tedavi için aldıklarını belirtmişlerdir.

Kadınların kendilerinden, eşlerinden yada yakın akrabalarından fiziki bir sakatlığın olup olmadığına göre dağılımları tablo 10,11,12 de belirtilmiştir. Bu incelemede anket uygulanan kadınların yüzde 0.45 inde eşlerinin yüzde 0.59 unda ve akrabalıklarının 3.49 unda fiziki sakatlık olduğunu belirtmişlerdir(2).

Tunçbilek(2) akraba evlilikleri sıklığını, yaptığı çalışma sonuçlarına göre;

Şaylı'nın akraba evliliği sıklığını yüzde 24.3-33.1 arasında değiştiğini, Başaran'ın Diyarbakır'da yaptığı çalışmalarda merkezde yüzde 33.58 olan akraba evliliğinin köylerde yüzde 40.29 olduğunu belirttiğini, Kalyoncunun Silivri'nin Fenerköyünde akraba evliliği sıklığını yüzde 1, Rize'nin Maden köyünde yüzde 47 olarak bulduğunu, Ankara doğumevinde ardarda doğan 10.000 yenidoğanda yapılan bir çalışmada da akraba evliliği sıklığını yüzde 21.4 olarak bulduğunu belirterek akraba evlilikleri konusunda Türkiye çapında yapılmış tek çalışmanın

çalışmanın " 1963 Türkiye'de Aile Yapısı ve Nüfus Sorunları" araştırmasında Timur'un yaptığı çalışma olduğuna göre Türkiye'de arkaba evliliği sıklığının yüzde 29.2 olarak bulunduğunu belirtmiştir.

"Türkiye'de akrabalar arasında evlenme" geçici ihtisas komitesi raporunda; akraba evliliği sıklığının ancak yüzde 25 dolayına düştüğü ve bu miktarın yüzde 13 lük bölümünün birinci derece kuşak evliliklerinin oluşturduğu belirtilmektedir(7).

İstanbul'un Çobançeşme bölgesinde yapılan çalışmada 100 kadından 22 sinin akraba evliliği yaptığı ve bu akraba evliliğinden yüzde 70.5 inin birinci derecede- akraba evliliği olduğu belirtilmektedir(4).

Tunçbilek, gelişmiş ülkelerde çok düşük düzeyde olan akraba evliliklerinin memleketimizde halen çok yüksek oranlarda olduğu, 1983 yılı araştırmasının sonuçlarına göre evli çiftlerin yüzde 22.7 sinin akraba evliliği yatığını ve bunların yüzde 20.9 unun tıbbi bakımdan en riskli grup olan 1. ve 2. derecede kalan 1.8 inin ise uzak akrabalar arasında yapıldığını belirtmektedir(8).

Bulgularımızın yukarıdaki araştırmaların bulguları ile benzerlik gösterdiği, özellikle Ankara doğumevi ve İstanbul Çobançeşme bölgesi çalışma sonuçları ile çok yakın benzerlik gösterdiği gözlenmektedir.

Doğumla İlgili Durum :

5— Anket uygulanan kadınların yüzde 88.01 i Erzurum ilinden diğerleri ülkenin çeşitli illerinde ikamet ettiklerini belirtmişlerdir.

Kadınların yüzde 4.05 i ölü doğum yapmıştır. Yeni doğan çocukların ortalama ağırlıkları 3195 gram, ortalama boyları 49.80 cm. dir.

Kadınların yüzde 0.61'i gözle görülür fiziki sakatlığı olan çocuk doğurmuşlardır.

Bu duruma göre yenidoğan 3631 çocuktan 22 si (yüzde 0.60) sakat doğmuştur.

Kadınların bu doğumlarında doğumların yüzde 72.93 normal, yüzde 10.52 Epizyotomi, yüzde 8.62 si sezeryanla yapılmıştır. Yenidoğumların yüzde 87.61 başla geliş, yüzde 9.36 sı makat geliş, yüzde 1.24 ü de bacakla geliş şeklinde olmuştur. Kadınların yüzde 26.93 son gebelikleri ile yeni doğan çocuğun gebelikleri arasında 25 aydan fazla süre olduğunu belirtmişlerdir. İki gebelik arasındaki süre yüzde 73.07 sinde 24 aydan daha azdır. İki gebelik arasındaki sürenin 24 aydan az olması anne sağlığı ve yeni doğanın yaşamı üzerinde olumsuz etki yaptığı bilinen bir gerçektir.

Kadınların yüzde 77.48 i iki, üç çocuk doğurmak istemektedir. Bu durum giderek aile planlaması hizmetlerinin benimsendiğini yanıtlaması bakımından ilginçtir.

Akraba evliliği ile Çocuklardaki Sakatlık Durumu :

6— Anket uygulanan kadınların ölen, yaşayan ve yenidoğan çocuklardaki fiziki sakatlık durumu ve istatistik analiz sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

1— Anket uygulanan kadınların eşleri ile akrabalık durumuna göre ölen ve yaşayan çocuklarında sakatlık durumu önemsiz bulunmuştur.

2— Kadınların eşleri ile akrabalık durumuna göre halen yaşayan çocukların da sakat bulunup bulunmadığına göre yapılan incelemede durumun kritik olduğu, akraba evliliğinin risk faktörü oluşturacak değerde olduğu gözlenmiştir. $\chi^2=2.238$ $p < 0.05$).

3— Yenidoğan sakat çocuğun doğumunun oluş şekli incelendiğinde doğumların yüzde 59.09 unun normal, yüzde 13.64 ünün vakkumla ve yüzde 27.77 .sinin diğer şekillerde yapıldığı tablo 58 de görülmektedir.

Yapılan önemlilik testine göre (χ^2 testi) akraba evliliği yapan kadınların yenidoğan çocuklarının sakatlık durumu arasında ilişki olduğu, özellikle sakat kadınlardan doğan çocukların önemli oranda sakat olduğu saptanmıştır.

SONUÇ :

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre:

1— Araştırma Erzurum ili merkezinde Askeri hastanesi doğum kliniği hariç tüm sağlık kurumları doğum kliniğinde 1 Ocak 1987-31 Aralık 1987 tarihleri arasında doğum yapan 6321 kadından 3583 ü ile görüşmeci kullanarak anket uygulama yöntemi ile yapılmıştır.

2— Anket uygulanan kadınların eğitim düzeyleri düşük bulunmuştur.

3— Akraba evliliğinde sakatlık durumu ile ölen yaşayan ve yenidoğan çocuklarındaki sakatlık oranı yapılan ulusal ve bölgesel araştırmaların benzerlik, gösterdiği gözlenmiştir.

4— Akraba evliliği ile yenidoğan çocuğun sakat olması arasındaki ilişki herne kadar önemsiz bulunmuşsa da sonucun risk faktörü oluşturacak kadar büyük olduğu saptanmıştır. Özellikle kadının sakat olması durumunda yenidoğan çocuğun doğuştan sakat olma olasılığı çok önemli bulunmuştur.

SUMMARY

(MARRIAGE BETWEEN RELATIVES)

In this article it has been presented and discussed the incidence rates and the results of interrelative marriages among the 3583 women who were given birth to a child in several health institutions in Erzurum.

Most of the women (88.14 %) were in the age between 20-39 and 57.21 % of them had primary education or upper. The 21.71 % of these women who took part in the study were relatives with their husbands.

There were congenital physical abnormalities in 0.44% of these women in 0.58% of their husband and in 3.48 % of their relatives. As for in the newborns, the congenital abnormality rate was 0.60 percent.

We concluded that the incidence rate of interrelative marriages which we found was similar with those of other investigations. One another important finding was that the births with congenital abnormality were seen more frequently in those from defective mothers.

KAYNAKLAR

1. Tezcan, S., Türkiye'de Bebek ve Çocuk Ölümleri, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. yayın no: 85-;26.
2. Tunçbilek, . B., Türkiye'de Akraba Evlilikleri, Katkı, cilt 6. sayı 2. sayfa 129-136. 1985.
3. Ulusoy, M., Tunçbilek, E.,: Türkiye'de Akraba Evlilikleri ve Çocuk Ölümüne Etkesi. Nüfus Bilim dergisi (Türk . E. Popul. Stud. 1987 s. 9-26
4. Mutluay, T., Tezcan, A.G., Uzel, N., Üşümezoğlu, B., Neyzi, D., : İstanbul'un Çobançeşme bölgesinde Yaşayan Kadınların Sosyo-ekonomik ve Sağlık durumlarıyla ilgili bir çalışma. İstanbul Halk Sağlığı Bülteni. yıl 2. sayı 1. sayfa 6. 1 Ocak 88.
5. Türkiye İstatistik Tep Yıllığı. 1986 Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.
6. Özel., A., Erzurum Kentinde Halkın Sağlığına Verdiği Önem ve Sağlık Kuruluşlarının Kullanılması Üzerine bir Araştırma. Doçentlik tezi. Erzurum 1980.
7. Özsoylu, Ş., Bilir, N., 15.1.1985 günü Tübitak Genel Merkezinde Yapılan "Türkiye'de Akrabalar arası Evlenme" geçici ihtisas komisyonu raporu.
8. Tunçbilek, E., Türkiye'de Bebek Ölümleri Temel Etkenler. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdları Enstitüsü S. 39.